

Literatūra un Māksla

VISU ZEMJU PROLETARIESĪ, SAVIENOJĒTIES!

LATVIJAS PADOMJU RAKSTNIEKU, KOMPONISTU,
MĀKSLINIEKU UN ARCHITEKTU SAVIENĪBU
LAIKRAKSTS

1953. G.

15. MARTĀ

Nr. 11 (426)

Josifa Visarionoviča Staļina bēres. Manzolejā tribīnē — biedri Georgiju-Dežs, Boļeslavs Beruts, Pak Den Al, Valters Ulbrichts, Doloresa Ibaruri, Oto Grotevols, Vilko Cervenkovs, Matliss Rakoši, Pjetro Nenni, Palmiro Toljati, Zaks Diklo, Klements Gotvalds, N. A. Bulganins, V. M. Molotovs, K. J. Vorosiļovs, G. M. Maļenkovs, N. S. Čruščovs, L. P. Berija, N. Z. Saburovs, Čou En-lajs, M. G. Pervuchins, L. M. Kaganovičs, N. M. Sverņiks, A. I. Mikoļjans.

Josifa Visarionoviča Staļina bēres

Sēru mītiņš Sarkanajā laukumā 1953. gada 9. martā

1953. gada 9. martā Maskavā, Sarkanajā laukumā, notika Josifa Visarionoviča Staļina bēres.

Josifa Visarionoviča Staļina bērū organizēšanas komisijas priekšsēdētājs biedrs N. S. Čruščovs dod vārdu PSR Savienības Ministru Padomes Priekšsēdētājam un Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centralās Komitejas Sekretaram biedram Georgijam Maksimilianovičam Maļenkovam.

Nākamo runu saka PSR Savienības Ministru Padomes Priekšsēdētāja pirmais vietnieks biedrs Lavrentijs Pavlovičs Berija.

Tad runā PSR Savienības Ministru Padomes Priekšsēdētāja pirmais vietnieks biedrs Vjačeslavs Michailovičs Molotovs.

Biedra G. M. Maļenkova runa

Dārgie mūsu Tēvijas pilsoņi, biedri, draugi!
Dārgie brālī ārzemēs!

Mūsu partija, padomju tauta, visa cilvēce cēlusi neatveramu, vissmagāko zaudējumu. Savas slavenās dzīves gaitas beidzis mūsu skolotājs un vadonis, vislielākais cilvēces ģenijs Josifs Visarionovičs Staļins.

Sajās grūtajās dienās padomju tautas dziļajām sāpēm jut līdzī visu progresīvā cilvēce. Staļina vārds bezgala dārgs padomju laudim, visplašākajām tautu masām visās pasaules daļās. Neapmierinātība ir biedra Staļina dīzenums un viņa darba nozīme padomju tautai un visu zemju darba ļaudīm. Staļina darbs dzīvos mužos, un patiešām nākamās audzes, tāpat kā mēs ar jums, daudzinaš Staļina vārdu.

Biedrs Staļins veļtāja savu dzīvi strādnieku āķīras un visu darbaļaužu atbrīvošanai no apspēlības un ekspluatatoru jūga, cilvēces atbrīvošanai no postošiem kariem, cīņai par brīvību un laimīgu dzīvi darba tautai visā pasaulē.

Biedrs Staļins — mūsu laikmeta lielais domātājs — jaunus vēsturiskos apstākļos radoši attīstīja marksisma-lenīnisma mācību. Staļina vārdu pelnīti mīn kopā ar visas cilvēces vēstures dīžāko garu — Marksa-Engelsa-Lēņina vārdiem.

Mūsu partija seko cēlajai marksisma-lenīnisma mācībai, kas dod partijai un tautai neuzvaramu spēku, prasmi lauzt jaunus ceļus vēsturē.

Ilgus gadus Lēņins un Staļins grūtajos pagriešanās apstākļos cīnījās par Krievijas tautu atbrīvošanu no patvaldības jūga, no muļķnieku un kapitalistu spaidiem. Padomju tautai ar Lēņinu un Staļinu priekšgalā panāca vislielāko pagriezienu cilvēces vēsturē, darīja galu kapitalisma iekārtai mūsu zemē un izgāja uz jauna ceļa — socialisma ceļa.

Turpinādams Lēņina darbu un neatlaidīgi attīstīdams Lēņina mācību, kas apgalstamo partijai un Padomju valstij ceļu uz priekšu, biedrs Staļins vadīja mūsu zemi, panākdams socialisma pasaulvēsturisko uzvaru, kas pirmo reizi daudzajos cilvēku sabiedrības pastāvēšanas gadu tūkstošos iznīcināja iespēju cilvēkam ekspluatēt cilvēku.

Lēņins un Staļins radīja pirmo pasaulē strādnieku un zemnieku valsti, mūsu Padomju valsti. Biedrs Staļins nenogurstoši strādāja, lai stiprinātu Padomju valsti. Mūsu valsts stiprums un varība ir svarīgākais nosacījums sekmīgai komunisma uzcelšanai mūsu zemē.

Mūsu svētais pienākums ir arī turpmāk nenogurstoši un vispusīgi stiprināt mūsu lielo socialistisko valsti, miera un tautu drošības balstu.

Ar biedra Staļina vārdu salstīta viena no sabiedrības attīstības vēstures vissarežģītākajiem jautājumiem — nacionālā jautājuma atrisināšana. Nacionālā jautājuma dīžākais teoretiskais biedrs Staļins pirmo reizi vēsturē milzīgas daudzraciju valsts mērogā nodrošināja mūžsenās nāciju nesatricības likvidēšanu. Biedra Staļina vadībā mūsu partija panāca agrāk apspēloto tautu ekonomiskās un kultūras atpaliecības pārvarēšanu, saliedēja vienotā, brālīgā salmē visas Padomju Savienības nācijas un izkaldināja tautu draudzību.

Mūsu svētais pienākums ir gādāt par padomju zemes tautu vienības un draudzības tālāku stiprināšanu, padomju daudzraciju valsts stiprināšanu. Pastāvēt mūsu zemes tautu draudzībai, mums nav bīstami nekādi, ne iekšējie, ne ārējie ienaidnieki.

Biedra Staļina tiešā vadībā radīta, augusi un plēnējus spēkā Padomju Armija. Biedrs Staļins nenogurstoši gādāja par mūsu valsts aizsardzības spēju vairošanu un Padomju Bruņoto Spēku stiprināšanu. Ar savu lielo karavadoni Generalisimusu Staļinu priekšgalā Padomju Armija otrajā pasaules karā izcīnīja vēsturisku uzvaru un izglāba Eiropas un Azijas tautas no fašistiskās verdzības draudiem.

Mūsu svētais pienākums ir visnotaļ nostiprināt varenos Padomju Bruņotos Spēkus. Mums jātur tie kaujas gatavībā, lai varētu dot satricēšu pretsparu jebkuram ienaidnieka uzbrukumam.

Biedra Staļina nenogurstošo pūšu rezultātā, pēc viņa izstrādātiem plāniem, mūsu partija pārvērtā agrāk atpalikušo zemi par varenu rūpniecības un kolchozu lielvalsti, radīja jaunu ekonomisku iekārtu, kas nepazīst krīzes un bezdarbu.

Mūsu svētais pienākums ir nodrošināt socialistiskās Dzimtenes tālāko uzplaukumu. Mums vienmēr jāattīsta socialistiskā rūpniecība — mūsu zemes varības un stiprums balsts. Mums vienmēr jānostiprina kolchozu iekārtu, jāpanāk visu padomju zemes kolchozu tālāka augšupeja un uzplaukums, jāstiprina strādnieku šķiras un kolchozu zemniecības savienība.

Iekšējā politikā mūsu galvenais mērķis ir neatlaidīgi cīnīties par strādnieku, kolchoznieku, inteliģences, visu padomju cilvēku materiālās labklājības tālāku celšanu. Pienākums neatslābstoši rūpēties par tautas labklājību, par viņas

materiālo un kultūras vajadzību maksimālu apmierināšanu ir likums mūsu partijai un valdībai.

Lēņins un Staļins radīja un norūdīja mūsu partiju kā sabiedrības lielo pārveldojošo spēku. Biedrs Staļins visu savu mūžu mācīja, ka nav nekā augstāka par Komunistiskās partijas biedra nosaukumu. Neatlaidīgi cīnījies pret ienaidniekiem, biedrs Staļins nosargāja mūsu partijas rindu vienību un monolītu sakļautību.

Mūsu svētais pienākums ir arī turpmāk stiprināt lielo Komunistisko partiju. Mūsu partijas spēks un neuzvaramība ir viņas rindu vienībā un sakļautībā, vienotā gribā un rīcībā, partijas biedru prasme iekļaut savu gribu partijas gribā. Mūsu partijas spēks un neuzvaramība ir nesaraucāmā saīte ar tautas masām. Partijas un tautas vienības pamatā ir partijas nemītigā kalpošana tautas interesēm. Mums kā acuraugs jāsarģa partijas vienība, vēl vairāk jāstiprina partijas nesaraucāmās saītes ar tautu, jāaudzina komunisti un visi darbaļaudis augstas politiskās modrības garā, nesamierinātības un stingrības garā, cīņā pret iekšējiem un ārējiem ienaidniekiem.

Lielā Staļina vadībā nodibināta varena miera, demokrātijas un socialisma nometne. Miera nometne cēlā, brālīgā vienībā kopā ar padomju tautu iet uz priekšu lielā ķīniešu tautā, Polijā, Čehoslovākijā, Bulgārijā, Ungārijā, Rumānijā, Albānijā, Vācijas Demokrātiskās Republikas un Mongolijas Tautas Republikas brālīgās tautas. Neatlaidīgā cīņā aizstāv savas dzimtenes neatkarību varonīgā korejiešu tautā. Par brīvību un nacionālo neatkarību drošsirdīgi cīnās Vjetnāmas tauta.

Mūsu svētais pienākums ir sargāt un nostiprināt tautu lielāko iekarojumu — miera, demokrātijas un socialisma nometni, stiprināt demokrātiskās nometnes zemju tautu draudzības un solidaritātes saītes. Mums visnotaļ vajag stiprināt Padomju Savienības mūžīgo, nesatricināmo brālīgo draudzību ar lielo ķīniešu tautu, ar visu tautas demokrātijas valstu darbaļaudim.

Visu zemju tautas pazīst biedru Staļinu kā lielo miera karognesēju. Biedrs Staļins sava ģenija dīž spēku vērsa uz to, lai nosargātu mieru visu zemju tautām. Padomju valsts ārpolitika — miera un tautu draudzības politika, ir izšķirējs šķērslis jaunā kara izraisīšanai un atbilst visu tautu vitalajām interesēm. Padomju Savienība stingri aizstāvēja un aizstāvē mieru, jo tās intereses nav atdalāmas no miera lietas visā pasaulē. Padomju Savienība realizējusi

un realizē konsekventu miera saglabāšanas un stiprināšanas politiku, cīņu pret jauna kara gatavošanu un izraisīšanu, starptautiskās sadarbības un lielisku sakaru attīstīšanas politiku ar visām zemēm, politiku, kas izriet no iekšējās staliniskās tezes par iespēju divām dažādām sistemām — kapitalistiskai un socialistiskai ilgstoši pastāvēt blakus viena otrai, izvērsot mierīgu sacensību.

Lielais Staļins mācīja mūs bezgalīgā uzticībā kalpot tautas interesēm. Esam uzticīgi tautas kalpi, un tauta grib mieru, neferedz karu. Visiem mums lai ir svēta tautas griba nepieļaut miljonu cilvēku asins izliešanu un nodrošināt mierīgu, laimīgu dzīvi celtniecībā!

Ārpolitikā mūsu galvenais mērķis ir nepieļaut jaunu karu, dzīvot mierā ar visām zemēm, Padomju Savienības Komunistiskā partija, Padomju valdība uzskata, ka vispareizākā, nepieciešamākā un taisnīgākā ārpolitika ir miera politika starp visām tautām, kas pamatojas uz savstarpēju uzticību, efektīvu politiku, kas balstās uz faktiem un ko apstiprina fakti. Valdību pienākums ir uzticīgi kalpot savām tautām, bet tautas alkst miera un nolād karu. Noziedznieces būs tās valdības, kas gribēs piekāpt tautas, nostāties pret tautu svēto gribu saglabāt mieru, gribu nepieļaut jaunu, asinainu slaktiņu. Komunistiskā partija, Padomju valdība uzskata, ka miera politika starp tautām ir vienīgi pareizā, visu tautu vitalajām interesēm atbilstošā politika.

Biedri! Mūsu vadona un skolotāja Lielā Staļina aiziešana no dzīves uzliek visiem padomju cilvēkiem pienākumu vēl vairāk pūlēties, lai realizētu padomju tautai nosacītos, grandiozos uzdevumus, lai varētu savu ieguldījumu kopīgajā komunistiskās sabiedrības celšanas lietā, lai stiprinātu mūsu socialistiskās Dzimtenes varību un aizsardzības spējas.

Padomju Savienības darbaļaudis redz un zina, ka mūsu varena Dzimtene iet uz jaunām sasniegumiem. Mums ir viss, kas vajadzīgs pilnīgas komunistiskās sabiedrības uzcelšanai.

Nesaubīdamies ticēdama saviem neizmējamajiem spēkiem un iespējām, padomju tauta veic lielo darbu — komunisma celtniecību. Nav pasaulē tādu spēku, kas varētu apturēt padomju sabiedrības gaitu uz priekšu, uz komunismu!

Atvadāties no tevis, mūsu skolotāj un vadoni, mūsu dārgais draugs, mīļotais biedri Staļin!

Uz priekšu, uz pilnīgu Lēņina-Staļina lielās lietas triumfu!

J. V. Staļina bēres

PĒDĒJĀ GAITĀ

9. martā padomju tauta, visa progresīvā cilvēce pavadīja pēdējo gaitu Lēnina ciņas biedru un viņa darba ģenialo turpinātāju, gudro vadoni un skolotāju Josifu Visarionoviču Staļinu. Trīs dienas neizslikstoša cilvēku strauze plūda uz Arod biedrību nama Kolonu zālī, kur bija novietots PSRS Ministru Padomes Priekšsēdētāja un Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas Sekretāra šķīrsts.

9. marta rītā. Pēdējās atvadu stundas... Plūst sēru melodijas. Pie vadoņa šķīrsta paliek viņa piederīgie un tuvinieki, galvaspilsētas partijas un padomju aktīvi, ministri, ārzemju brālīgo komunistisko un strādnieku partiju vadītāji. Zālē atrodas ārvalstu valdību delegācijas, kas ieradušās, lai piedalītos J. V. Staļina apbedīšanā, vēstniecību un misiju vadītāji, kas pilnvaroti apbedīšanā pārstāvēt savas valdības.

Pulkstenis 10. rītā. Pie šķīrsta nostājas lielā Staļina uzticīgie skolnieki un līdzgaitnieki — Komunistiskās partijas un Padomju Valdības vadītāji. Pēdējā atvadišanās no vadoņa.

Pulksten 10.05 biedri G. M. Maļenkova, L. P. Berija, V. M. Molotova, K. J. Vorosilova, N. S. Čruščova, N. A. Bulgaņina, L. M. Kaganoviča un A. I. Mikojaņa saudzīgi paceļ šķīrstu ar Josifu Visarionoviču Staļina mirstīgajām atliekām un lēni nes to uz izeju. No Arod biedrību nama iznes vainagus. Padomju Savienības maršali, ģenerāļi uz sarkanām atlasi spilventiņiem nes Josifu Visarionoviču Staļina ordeņus un medaļas.

Gar Ochotnij Rjadu un Manežas laukumu nostādīts karavīru eskorts. Biedra J. V. Staļina šķīrstu novieto uz lielgabala lafetes. Uz šķīrsta vāka — Padomju Savienības Ģenerālissimusa cepure.

Aiz šķīrsta iet netaisnā ģimenes locekļi, vadoņa tuvākie līdzgaitnieki, partijas un Padomju Valdības vadītāji, Padomju Armijas maršali un ģenerāļi, ārzemju valstu un valdību vadītāji, kas ieradušies bēres valdību delegāciju priekšgalā, kā arī diplomātisko pārstāvniecību vadītāji, kas pilnvaroti pārstāvēt savas valdības J. V. Staļina bēres, un citi ārvalstu pārstāvji.

Sēru maršam skanot, bērū gājienā lēni dodas uz Sarkanu laukumu.

Sarkanajā laukumā pulcējušies Maskavas darbaļaužu pārstāvji, savienoto un autonomo republiku, novadu un apgabalu delegācijas. Šeit ir klāt lielās klintešu tautas un tautas demokrātijas valstu pārstāvji, citu valstu delegācijas un pārstāvji.

Tribinē — diplomātiskais korpuss. Nekustīgi ierindā stāv Maskavas garnizona karaspēka daļas.

Pulkstenis 10.45. Sēru gājienā apstājas pie Mauzoleja. Noliecas kauju karogi, kas stāsta par slavenām uzvarām, ko Padomju Armija Lielā Tēvijas kara gados izcīnīja visu laiku un tautu lielākā karavadoņa biedra J. V. Staļina vadībā.

Šķīrstu noņem no lielgabala lafetes un novieto uz augsta, ar sarkanu un melnu audumu rotātā postamenta.

Mauzoleja tribinē kāpj partijas un Padomju Valdības vadītāji, ārzemju

valstu un valdību vadītāji, kas vada valdību delegācijas, kā arī diplomātisko pārstāvniecību vadītāji, kas pilnvaroti pārstāvēt savas valdības J. V. Staļina bēres, ārvalstu brālīgo komunistisko un strādnieku partiju vadītāji.

Pulkstenis 10.52. Josifa Visarionoviča Staļina bērū organizēšanas komisijas priekšsēdētājs b. N. S. Čruščovs Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas un PSR Savienības Ministru Padomes uzdevumā atklāj sēru mītni, veltītu PSR Savienības Ministru Padomes Priekšsēdētāja un Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas Sekretāra, Padomju Savienības Ģenerālissimusa Josifa Visarionoviča Staļina piemīnā.

Pirmajam vārdam dod PSRS Ministru Padomes Priekšsēdētājam un Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas sekretaram biedram Georgijam Maksimilānovičam Maļenkovam.

Pēc viņa runā PSRS Ministru Padomes Priekšsēdētāja pirmais vietnieks biedrs Lavrentijs Pavlovičs Berija.

Seko PSRS Ministru Padomes Priekšsēdētāja pirmā vietnieka biedra Vjačeslava Michailoviča Molotova runa.

Pulkstenis 11.54... Biedrs N. S. Čruščovs pasludina PSRS Ministru Padomes Priekšsēdētāja un Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas Sekretāra Ģenerālissimusa Josifa Visarionoviča Staļina piemīnā veltīto sēru mītni par slēgtu.

Padomju Savienības Komunistiskās partijas un Padomju Valdības vadītāji, ārzemju brālīgo komunistisko un strādnieku partiju vadītāji atstāj Mauzoleja tribīni. Biedri G. M. Maļenkova, L. P. Berija, V. M. Molotova, K. J. Vorosilova, N. S. Čruščova, N. A. Bulgaņina, L. M. Kaganoviča, A. I. Mikojaņa paceļ šķīrstu un lēni nes to uz Mauzoleju, virs kura ieejas lasāmi divi bezgalīgi dārgi, nemirstīgi vārdi:

LEŅINS
STAĻINS

Trīsdesmit artilērijas saluta zaves... Pulkstenis Kremla Spasa tornī sit divpadsmit. Pārī Maskavai, pārī visai padomju zemei trīs minūtes skan fabriku, rūpniec, lokomotīvu, tvaikoņu sirenas... Dzintene salūti tautu lielajam skolotājam un tēvam. Visur, no Baltijas jūras līdz Kurīļu salām, visā padomju zemē uz piecām minūtēm pārtrauca darbu visi uzņēmumi, sastinga vilcieni, apstājās tvaikoņi, automašīnas... Dzīvas sēras par lielo zaudējumu valda viņa zemē. Bet Staļina vārds, Staļina darbs ir nemirstīgs. Staļins mūžam dzīvos tautas sirdīs, viņas darbos komunisma labā.

Sēru melodijai seko Padomju Savienības Valsts himnas diženās skaņas.

Partijas un Valdības vadītāji vēlēz kāpj Mauzoleja tribinē. Gar Mauzoleju soļo karaspēki, augstu gaisā stingrā ierindā aizlido lidmašīnas. Lielam vadoņim un karavadoņim Josifam Visarionovičam Staļinam parāda pēdējo militāro godu.

(TASS)

Sēru dienā

Ko tu raudī, rīts, klusi logā man!	Tāpēc sirdīs lūst bēdu saskavā,
Sēru lentām vīts, karogs gausi pland...	Tāpēc kļūdas plūst ielas Maskavā...
Ko tu skumja ej, dienu pelēkā!	Saules gaišums bij viņa skatienam —
Zaros ābelei putni nelēkā...	Saules vainags vij gudro pieri tam.
Sniega pārslas gaist krāsas dūmakā.	Ziedu kalnos grimst smagais sarkofags.
Sirdi smeldz un kaist sāpe sūrkā!	Audžu audzes dzims un pie viņa nāks.
Ļaudim acis tumst, vaigi asarās —	Liels bij lidojums viņa ģenijam!
Staļins miris mums marta vakarā...	Dzīvs viņš sirdī mums — blakus Lēņinam.
Tēva mīlotā Kremlī nava vairs —	Mūžos cilvēce cīnās vārdā sauks
Tāpēc zvīlo tā torņos sāpju zaigs;	Eru šo, kad ceļš komunismā aug.

Jūlijs Vanags

KLEMENTS GOTVALDS

No Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centralās Komitejas, PSR Savienības Ministru Padomes un PSRS Augstākās Padomes Prezidija

Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centralā Komiteja, PSR Savienības Ministru Padome un PSRS Augstākās Padomes Prezidijs dziļās sēras paziņo partijai un visiem darbaļaudim, ka 14. martā, pulksten 11 dienā, Pragā pēc īsas un grūtas slimības miris Čehoslovākijas Republikas Prezidents, Čehoslovākijas Komunistiskās partijas Priekšsēdētājs, izcilais starptautiskās strādnieku kustības darbinieks, Čehoslovākijas tautu mīļotais vadonis, Padomju Savienības uzticīgais draugs — biedrs Klements Gotvalds.

PADOMJU SAVIENĪBAS KOMUNISTISKĀS PARTIJAS CENTRĀLĀ KOMITEJA	PSR SAVIENĪBAS MINISTRU PADOME	PSRS AUGSTĀKĀS PADOMES PREZIDIJS
--	---	---

Čehoslovākijas Komunistiskās partijas Centralajai Komitejai Čehoslovākijas Republikas valdībai, Čehoslovākijas Republikas Nacionalajai sapulcei

Dārgie biedri un draugi!

Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centralā Komiteja, PSR Savienības Ministru Padome un PSR Savienības Augstākās Padomes Prezidijs izsaka savu līdzjutību un kopā ar jums dziļi sēro sakarā ar Čehoslovākijas Komunistiskās partijas Priekšsēdētāja, Čehoslovākijas Republikas Prezidenta — biedra Klementa Gotvalda pāragro nāvi.

Biedra Klementa Gotvalda personā Čehoslovākijas tautas un Komunistiskā partija zaudējušas savu dižo vadoni, nenogurstošu un drosmīgo cīnītāju par tautas demokrātijas iekārtas uzvaru un socialisma uzcelšanu Čehoslovākijā.

Visas pasaules darbaļaudis zaudējuši vienu no izcilākajiem darbiniekiem starptautiskajā strādnieku kustībā, kurai biedrs Klements Gotvalds veltīja visu savu skaisto proletariskā revolucionāra dzīvi.

Biedrs Klements Gotvalds nenogurstoši strādāja, lai nostiprinātu ciešo savienību un nesatricināmo draudzību starp Čehoslovākiju un Padomju Savienību, redzot šajā brālīgajā draudzībā Čehoslovākijas Republikas neatkarības un uzplaukuma garantiju.

Lielā Staļina uzticamais līdzgaitnieks, Padomju Savienības pārbaudītais draugs Klements Gotvalds veda Čehoslovākiju pa PSRS un Čehoslovākijas draudzības nostiprināšanas ceļu, šajā draudzībā pamatoti redzēdams Dzintenes brīvības un neatkarības ķīli.

Sajās sēru dienās sakarā ar smago zaudējumu mēs izsakām stingru pārliecību, ka Čehoslovākijas tautas vēl ciešāk sakļaus savas rindas ap Čehoslovākijas Komunistisko partiju un valdību cīņā par mieru, par draudzības nostiprināšanu starp tautām un socialisma uzcelšanu.

Kopā ar Čehoslovākijas tautām sērojot par smago zaudējumu, Padomju Savienības tautas glabās savās sirdīs Klementa Gotvalda gaišo tēlu, kas vienmēr būs iedvesmojošs piemērs cīņai par mieru starp tautām, par Padomju Savienības un Čehoslovākijas Republikas draudzību uz mūžīgiem laikiem.

PADOMJU SAVIENĪBAS KOMUNISTISKĀS PARTIJAS CENTRĀLĀ KOMITEJA	PSR SAVIENĪBAS MINISTRU PADOME	PSRS AUGSTĀKĀS PADOMES PREZIDIJS
--	---	---

Paziņojums par Čehoslovākijas republikas prezidenta un Čehoslovākijas komunistiskās partijas priekšsēdētāja — biedra Klementa Gotvalda nāvi

Praga, 14. martā (TASS). Čehoslovākijas telegrafa aģentura ziņo: attīstījās akuta sirds asinsvadu vājuma parādības (kolaps). Palielinātas traucējumu simptomi. Pulkments Gotvalds bija dziļā nesamānā. nājis bālums un cianoze, elpošana sten 11 no rīta biedrs Klements Lai gan elpošanu un asinscirkulāciju apstājas, pulss nebija sataustāms, Gotvalds mira.

PSRS Medicīnas zinātņu akadēmijas īstenais loceklis, medicīnas zinātņu doktors A. BAKULEVS, medicīnas zinātņu doktors profesors A. MARKOVS, galvenais terapeits profesors I. CHARVATS, profesors V. JONASS, profesors I. PROCHAZKA, medicīnas zinātņu dok-

Čehoslovākijas Komunistiskās partijas Centralās Komitejas Prezidija un Čehoslovākijas Republikas valdības ārkārtēja sēde

Praga, 14. martā (TASS). Čehoslovākijas telegrafa aģentura ziņo, ka šodien sakarā ar republikas prezidenta un Čehoslovākijas Komunistiskās partijas priekšsēdētāja Klementa Gotvalda nāvi notikusi Komunistiskās partijas Centralās Komitejas Prezidija un Čehoslovākijas Republikas valdības kopīga sēru sēde. Sēru sēdī atklāja premjerministrs Antonins Započockis. Kopīgajā sēdē pieņēma lēmumu izsludināt visā republikā sēras līdz Klementa Gotvalda bērū dienai. Sēru dienās valsts un sarkanos karogus nolaidīs pūsmastā. Sēru laikā atcelti kino seansi, teātra izrādes, koncerti, sarīkojumi, sporta sacīkstes un svinības.

Republikas prezidenta un Čehoslovākijas Komunistiskās partijas priekšsēdētāja biedra Klementa Gotvalda bērū organizēšanai nodibināta komisija. Komisijas sastāvā ir: komisijas priekšsēdētājs A. Započockis; komisijas locekļi — V. Širokijs, K. Bacileks, A. Čepička, A. Novotnijs, J. Ploigars, E. Šlechta, G. Klimentis, B. Kelers; komisijas sekretars R. Gradecs.

Valdības delegācija Čehoslovākijas Prezidenta Klementa Gotvalda bēres

PSRS Ministru Padome un PSKP Centralā Komiteja nolēmušas sūtīt, lai piedalītos Čehoslovākijas Republikas Prezidenta Klementa Gotvalda bēres, valdības delegāciju šādā sastāvā: PSRS Ministru Padomes Priekšsēdētāja Pirmās Vietnieks Maršals N. A. Bulgaņins (delegācijas vadītājs), Maskavas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes Priekšsēdētājs M. A. Jasnova, N. M. Pegova, PSRS Ārkārtējais un Pilnvarotais Vēstnieks Čehoslovākijā A. J. Bogomolova un ģenerālleitnants A. Z. Kobulova.

Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centralās Komitejas, PSR Savienības Ministru Padomes un PSRS Augstākās Padomes Prezidija līdzjutības apliecinājums sakarā ar biedra Klementa Gotvalda nāvi

14. martā PSRS Augstākās Padomes Prezidija Priekšsēdētājs N. Šverņiks, PSRS Ārlietu Ministra Pirmās Vietnieks A. Višinskis un Padomju Savienības Maršals I. Konevs apmeklēja Čehoslovākijas Republikas Ārkārtējo un Pilnvaroto Vēstnieku Padomju Savienībā J. Vošagliku un Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas, PSR Savienības Ministru Padomes un PSRS Augstākās Padomes Prezidija vārdā izteica dziļu līdzjutību sakarā ar Čehoslovākijas Republikas Prezidenta, Čehoslovākijas Komunistiskās partijas Priekšsēdētāja Klementa Gotvalda nāvi.

toru J. FJODOROVA, doktors I. KARPIŠEKS, docents B. ŠPAČEKS, doktors F. ZAVODNIJS — Valsts sanatorijas direktors, galvenais ķirurgs profesors A. IRASEKS, ķirurgijas profesors I. DIVISS.

JOSIFS VISARIONOVIČS STAĻINS

Mūsu lielais skolotājs

Sirdi pārņemušas dziļas ekumjas. Nav valrs dzīvo vidū mūsu dārgā vadona, gudrā skolotāja, mīļotā tēva. No mums šķiries zinātniskās domas titāns, visas cilvēces jaunās, laimīgās, mierīgās nākotnes pašreizējais radi-tājs.

Šajās sēru dienās, izjutot kopā ar vi-šu padomju tautu sāpes smagā zaudēju-ma dēļ, Padomju Latvijas tēlotāji mākslinieki godina Josifa Visarionoviča gaišo piemīni. Staļina vārds mums, latviešu māksliniekiem, neizsakāmi dārgs. Ar viņa vārdu saistīta latviešu mākslas atdzimšana. Latviešu māksla sasniegusi augstāku pakāpi, kļuvusi socialistiska saturā un nacionāla formā, tā kļuvusi par mākslu, kas pieder tau-tai un kalpo tautai.

Ar Ļeņina-Staļina partijas un Josifa Visarionoviča Staļina pastāvīgo gādību mūsu māksliniekiem pavērušās plašas darbraides perspektīvas. Padomju Latvi-jas mākslas tālākai celšanai. Šī gādība devusi iespēju izvirzīties no tautas vi-duš un sasniegt briedumu daudzliem teicamiem māksliniekiem. Aug latviešu tēlotājas mākslas meistarū talantīgā jaunā paaudze.

Staļins mūžam dzīvos padomju mākslinieku, socialistiskās Dzimtēnes patriotu sirdīs. Viņš mācīja mūs mīlēt padomju tautu un būt tai uzticīgiem, viņš mums uzlika pienākumu dziļi pētīt un iepazīt dzīvi. Viņš mācīja mūs cīnī-ties pret veco, atmirušo, aizstāvēt jauno, dzimstošo un palīdzēt tam. Mūsu visvērtākais pienākums partijai un val-dības priekšā, visas padomju tautas priekšā — cīnīties par dziā Staļina izvirzīto uzdevumu piepildīšanu dzīvē.

Šajās mūsu tautai tik smagajās d'e-nās latviešu padomju mākslinieku p'e-nākums — vēl ciešāk sakļauties ap lielo Ļeņina-Staļina partiju, veikt visus savus spēkus komunisma uzcelšanai mūsu zemē.

A. Lapins

Viņš devis dzīvei jaunu elpu

Bezglā grūti aprast ar domu, ka nav valrs cilvēka, kas bijis tik mīls un dārgs, ka miris Josifs Visarionovičs Staļins, kuram padomju ļaudis allaž un allaž vēlējuši saules mūžu. Un to-mēr — viņa valrs nav. Staļins ir miris, atdusas Mauzolejā blakus savam lielajam draugam un cīņu biedram Vladimiram Iljičam Ļeņinam. Bet pa-likuši viņa padarītie darbi. Staļins savā mūžā paveicis tik daudz, ka viņa darbi dzīvos cauri gadsimtiem, cauri cilvēces mūžiem.

Man bija laime redzēt diženo vadoni viņa 70 gadu dzimšanas dienas svinī-bās. Kopš tā laika jau aizritējuši vairāk nekā trīs gadi. Bet ir tāda sajūta, ka tas bijis tikai vakar. Un zinu, ka citā-dāk nebūs nekad.

Nekad neaizmirsīšu viņa vienkāršo, mīlo tēva skatienu, silto smaidu, lai-ņos aplausus, kad dziedāju viņam par savu dzimteni, savu Padomju Latviju, apsveikdams viņu septiņdesmitajā dzimšanas dienā Kremlī. Likās, ka viņš sa-prot manas tautas valodu, tik uzmanīgi viņš klausījās dziesmā. Jutu, ka dzie-du nevis es, bet mana sirds un visas latviešu tautas sirds.

Tas taču bija tik nesen. Un tagad viņa valrs nav. Grūti, sāpīgi tam ticēt.

Bet padomju ļaudis neliēcās nekā-dās sāpēs. Nelaime dara mūs vēl stip-rākus, norāda. Tādus mūs izaudzinājis Staļins.

Ari šīs dienās, kad mūs piemek-lējuši vislielākā nelaime, kad no mums šķiries mūsu dārgais tēvs un skolo-tājs, mēs stingri un apņēmības pilni raugāties nākotnē. Staļins ir miris, bet padomju tautu, tās darbu droši, gudri vada Komunistiskā partija. Ap partiju sakļāvušies, sākam turpmākā darba cēllenu, un viss mūsu darbs, mūsu jaunrade būs slavas dziesma lielajam Staļinam.

Nesaraujamām saitēm Staļina vārds saistīts ar padomju tautas dzīvi. Ik-viena padomju cilvēka dzīvē viņš de-vis jaunu elpu, jaunu saturu un skaistumu. Cīnīdamies par to, lai šis jau-nais aug arvien varenāks un bagātāks, lai visa dzīve nemīgti mainās augšup, mēs turpināsim lielā Staļina mūža dar-bu, sasniegsim viņa dzīves mērķi — komunismu.

Arturs Frinbergs

Komunisma celtnieki

J. Kibrika zīm.

Mūžam nemirstīgais

Nav valrs mūsu vadona, mūsu mīļotā tēva — lielā Staļina. Zaudējuma sma-gums, dziļās sāpes un sāras, kas šajās marta dienās piemeklējušas padomju tautu un visu cilvēci, nav vārdos izsa-kāmas. Kopš Ļeņina nāves biedra Staļina šķiršanās no dzīves ir pats sma-gākais trieciens mūsu dārgajai Dzimte-nei, mūsu strādīgajai un varonīgajai tautai. Nekad pasaulē nav plūdis tik daudz patiesu, aizgrābtu asaru, ne-kad no miljonu krūtīm nav atskanējušas tik dziļas elsas kā šajās nelai-mes dienās. Ikviens padomju pilsonis, ikviens godīgs cilvēks aiz mūsu zemes robežām, lai kādā malā tas atrastos, sajūtas it kā zaudējis daļu no savas sirds, — tik dziļi tur bija leaudzis Staļina bezgala dārgais vārds. Bargajās sāpēs mēs rodām tikai vienu mierinā-jumu, vienu uzticamu atbalstu: dzīva paliek partija, lielo revolūcijas vadonu Ļeņina un Staļina radītā, cīņās izkal-dinātā un pārbaudītā triecienbrigade, ap kuru šajās grūtajās dienās mūsu tau-ta saslēdzas ciešāk kā jebkad. Partijas karogs atrodas drošās rokās, biedra Staļina uzticamo līdzgaitnieku rokās, kas pa Ļeņina-Staļina ceļu aizvedīs mūsu tautu uz komunisma uzvaru.

Visas padomju tautas vēsturiskās uz-varas: kā karā, aizstāvēt socialistiskās Tēvzemes brīvību un neatkarību, tā mierīgās dzīves celtniecībā, apstarotas ar Staļina nenogurstoši radošā prāta gaismu, tās izcīnītas pēc viņa gen'ala-ljiem plāniem un nelokāmās dzelzs gri-bas. Biedra Staļina cildenās idejas, viņa diženā mācība dzīvos paaudzū paaud-zēs, dzīvos mūžīgi — kā nedzīstoša bāka tā rāda tautām ceļu uz laimīgu rītdienu, uz taisnības uzvaru visā pa-saulē.

Latviešu tautas gaišā šodiena, tās radošais darbs un lielie sasniegumi cie-ši un nesaraujami, uz visiem laikiem saistīti ar mīļotā Staļina vārdu, ar viņa tēvisko gādību un rūpēm par latviešu tautas nākotni. Biedrs Staļins bija tas, kas 1940. gada jūnija dienās pārvērtā latviešu tautu no verga un imperialistu kaju pamešļa par savas zemes vienīgo un pilntiesīgo saimnieku, uz visiem laikiem nodrošinādams mūsu zemei pa-tiesu brīvību un neatkarību. Kļūdami par socialistisko republiku brālīgās salmes pilntiesīgiem, vienlīdzīgiem locekļiem, latvieši ar Staļina Konstitūciju ieguva visas tās brīvības un tiesības, par ko tie bija cīņājušies un sappojuši ga-du desmitiem. Lielajā Tēvijas karā, neaizmirstamajās pārbaudījuma die-nās, latviešu tauta nebija viena, — mums bija tā laime kopā ar visām pa-domju tautām genālā karavadona Staļina vadībā cīnīties par pasaules tautu atbrīvošanu no fašistiskās tiran-ljas un tumsonības, par savas socialistiskās Tēvzemes brīvību un godu.

Mūsu darbs — pieminēklis vadonim

Satraukuma pilns ataut 6. marta rīts. Radio pavēsti neaptverami baigu ziņu: stājusies pūkstēt padomju tautas gudrā vadona un skolotāja Josifa Visarionoviča Staļina sirds.

Negaidītā vēsts satriec līdz pašam sirds dziļiem. Staļins miris. Prāts atsa-kās tam ticēt.

Ir tik smagi. Uz visiem laikiem aiz-gājis mūsu labākais draugs, kas ik brīdī bija nomodā par katru padomju cilvēku, par viņa darbu. Mūsu vidū valrs nav Staļina, kas visu savu mūžu bija gudri un virišķīgi cīnījies par cil-vēces laimi, par mieru starp tautām, pret kara kurinātājiem. Viņš bija cilvē-ces laimes sargs un gaišās nākotnes kaldinātājs.

Tāds cilvēks nevar nomirt. Laužu apzīnā, viņu izjūtās un domās Staļins dzīvos mūžīgi. Staļins ir nemirstīgs.

Mīlīgs, nekad nezūdošs ir Josifa Visarionoviča Staļina ieguldījums pa-domju literatūras un mākslas, tai skaitā teātra mākslas, attīstībā. Viņa genālie norādījumi par socialistiskā realisma metodi ir pamats, uz kura mēs ceļam un celsim savu mākslu. Vienīgi pēc so-cialistiskā realisma metodes strādājot, mēs spēsim pilnvērtīgi atklāt Staļina laikmeta, topošā komunisma laikmeta, cilvēka gaišo tēlu. Tādā kārtā socia-listiskā realisma māksla, tāpat kā viss lielais un cildenais, ko, Staļina norā-dījumiem sekodama, radījuši un radīs padomju tauta, kļūst par paaudzū pa-audzēs mirdzošu pieminekli lielajam vadonim.

Biedrs Staļins paglāba mūs no iznīcī-bas, deva latviešiem laimīgo iespēju brālīgā kopībā ar lielo padomju tautu celt pirmo komunistisko sabiedrību pa-saulē.

Dižais vadonis un skolotājs aizie-dams devis padomju tautai lielus un cēlus novēlėjumus, kur katram cilvė-kam paredzēts savs pienākums. To ša-jās dienās ar divkārsu spēku izjūt un apzinās padomju ļaudis, to izjūt un ap-zinās miljonem godīgu cilvēku pasaule, kuriem Staļina vārds, viņa nemirsti-gās idejas ir spoža ceļa zvaigzne cīņā pret darbaļaužu ekspluatatoriem un kapitalisma varmācību. Staļins radīja un saliedēja par neuzvaramu spēku va-reno demokrātijas un miera nometni, augstu pacēla diženo miera karogu. Nav valrs mūsu vidū lielā miera ka-rognesēja, bet tirs un svēts palicis pats karogs, ko ar vareno un varonīgo padomju tautu priekšgalā iznesis un nosargās brīvību mīlošā, karu nīstošā cilvēce. Simtiem miljonu cilvēku dziļi ieslēguši savās sirdīs cēlā miera karotvja Staļina vārdus, ka «Miers tiks saglabāts un nostiprināts, ja miera saglabāšanu tautas pārņems savās rokās un aizstāvēs to līdz galam». Amerikāņu cilvēknidēji no plēsonīgās imperialistu sugas atklāti gatavo jaunu karu, lolo-dami murgainas cerības par pasaules pakļaušanu savai kundzībai. Bet cilvē-cisko seju zaudējušos Volstrita izdzim-tepus, viņu naudas maisus gaida rūgta vilšanās! Biedra Staļina radītā tautu miera nometne ir neledragāta, tā šo-dien ir varenāka un neuzvaramāka kā jebkad, un tos, kas ar savām asinātna-jām ķētnām mēģinās aizskart mieru pa-saulē, tā bargi sodīs kā jaunākos cilvē-ces ienaidniekus.

Vēsturiskais partijas XIX kongress, kura darbā pēdējo reizi piedalījās ge-nālais partijas un padomju tautas vadonis dižais Staļins, apbruņojis mū-su tautu ar grandiozu, skaidru un gaišu komunisma celtniecības programmu. Lielā un varonīgā padomju tauta ar ne-mirstīgo Staļinu sirdi, cieši saslēgda-mās ap savu mīļoto Komunistisko par-tiju, ap viņas lenīniskā-staļinisko va-dību, let droši un pašīgi uz priekšu pretī jaunām uzvarām, modri sekoda-ma ienaidnieka tīkojumliem un intri-gām. Mūsu vareno socialistisko Dzim-teni nepārsteigs nekādi ienaidnieka viltīgie un tumšie nodomi, katram imperialistu mēģinājumam aizskart mūsu zemi tauta dos iznīcinošu triecienu, kā to ne vienreiz vien pierādī-jusi vēsture.

Diženais un nemirstīgais Staļina tēls dzīvos mūsos mūžīgi. Sekodami viņa genālajām domām, ar viņa gaišo vārdu sirdīs mēs ejam uzvarēt, sasniegt ko-munisma spožās virsotnes.

Janis Grants

NEMIRSTĪBA

Es neredzēju dienu to, kad mira Ļeņins. Sāpes šīs
Vēl Majakovska dzejā vērē, kā brūce, kura nesadzīst,
Vēl audeklos un filmās kvēl šo tautas dziļo sēru laiks,
Kad sirdis smeldzē sažņaudzās, kad skumjās aizēnojās vaigs...
Bet vilās naidnieks, cerēdams, ka mūsu zemes stiprums grauts,
Jo bija Partija. Un to — nekādi varai nesalauzt!
Pie šķirsta Staļins zvērēja. Bij visas tautas domas tās, —
Lai viņas darbos Ļeņins dzīvs, lai viņa mērķi piepildās.
Un atkal dienas... Radio ar sāpēm klausījāties mēs:
Bij Kremlī Staļins smagi slims, — vai dzīvei viņu atgriezt spēš?
Mēs atdot varētu ikviens pa lāsei savas asinis,
Lai glābtu viņu, kura sirds kā Danko sirds pār laikiem viz.
Vairs zaudējumu smagāko jau novērst nespēja nekas, —
Un otro reizi pasaule redz komunistu asaras...
Bet viņas naidnieks, cerēdams, ka mūsu zemes stiprums grauts,
Jo paliek Partija. Un to — nekādi varai nesalauzt!
Mēs savas rindas sakļaujam, lai sāpes atkal rūda tās,
Mēs zvēram biedram Staļinam: tā ceļu tautas neatstās.
Līdz galam visu paveiksim, kas viņa domas ievadīts,
Un mūsu zemē uzausīs uz mūžiem komunisma rīts.

Vizma Belševica

Atvadu brīdī

Acis asaras, sirdi žēlums...

Noliec galvu, Dzimtene — Māt,
Ejot savu dižāko dēlu
Pēdējā gaitā godināt.

Uzvaras ceļos pār kalniem un lejām
Viņa karavīji prata iet;
Šodien tikai līdz Mauzolejam
Mīlotam vadonim jānoiet.

Sēru karogus vēji žūžo,
Bargie kauju ieroči klus.
Grūti, tik grūti, kad šķiras uz mūžu
Lielais Ģenerālisimuss.

Raudi, Māte — Dzimtene, raudi,
Šodien nav jākaunas skumjai būt,
Visas pasaules godīgie ļaudis
Tavās sāpēs Tev līdzī jūt.

Un, kad atvadu brīdī nōdimd
Pēdējam salutam lielgabaldārd,
Vētras balsi pār zemes lodi
Pārskan neaizmirstamais vārds.

Skan it visur, kur cilvēki dzīvo:
— Staļins bija, viņš ir un būs!
Viņa karogs kā liesma plīvo,
Staļina partija tālāk sauc mūs!

Tautu salauzt nespēj šīs sāras,
Naidnieki, veltīgi neceriet:
Visai pasaulei pāri skan zvērests
Staļina ceļu līdz galam iet.

Un, kaut vaigi vēl asarās kvēlo,
Esi lepna, Dzimtene — Māt:
Tavu mīlāko, dižāko dēlu
Cilvēce nebeigs godināt!

Bruno Saulītis

